

ساسان کریمی

قطع نظر از مواضع رسمی در خصوص مذاکرات هسته‌ای که حدود ۲۰ سال اخیر به‌وسیله تیم‌های مذاکره‌کننده مختلف جریان داشته‌است، واقع امر این است که هر طرف از چنین مذاکره و تحرّکِ اهداف خاص خودرا دنبال کرده‌است. مذاکرات همواره دویال‌داشته‌است: هسته‌ای و رفع تحریم‌ها؛ اولی، محدودیت‌هایی هستند مورد توافق که در عین اینکه آسیب ماهوی به صنعت هسته‌های ایران نزنند، خواسته ۵۰۱ به محوریت غرب یعنی موضع اعلامی «طمینان از صلح آمیز بودن» را تأمین کنند و دومی یعنی رفع تحریم‌های بین‌المللی که خواسته اساسی ایران بوده و خود به منظوره‌های متنوعی پیگیری شده‌اند. اما به جز رفع موانع تحریمی اقتصاد که انگیزه اصلی ایران در تمامی دوران گذشته و اعلام‌شده‌است واقع امر آن است که تحریم و عدم آن هر دو آثار و تبعات متنوع دیگری نیز دارند.

حتی اگر بخواهیم به‌سیاق رالیسم هانس مورگنتاودر کتاب «سیاست میان ملت‌ها» هم به‌روابط بین‌الملل نگاه کنیم، یکی از عوامل هشت‌گانه‌قدرت کشورها در مواجهه با یکدیگر «کیفیت دیپلماسی» است. چه رسد به اینکه اساسا در دوره کنونی نه‌نظر به موسوم به رالیسم برجسته‌ترین‌نظر به روابط بین‌الملل است و نه‌نسخه مورگنتاودر روز آمدترین روایت آن. اما کیفیت دیپلماسی به‌جز قرار دادن کشور در موقعیت برجسته در مواجهه‌های دو جانبه، ترتیباتی را موجب می‌شود که کشور موضوع بحث را در مناسبات چندجانبه و بین‌المللی در جایگاه برجسته‌تر کنشگری قرار دهد. این معنا البته بر این مفروض استوار است که کنشگری و نقش‌آفرینی بین‌المللی می‌تواند منافع ملی و ضمنا مصالح بین‌المللی را تقویت کند.

از مهم‌ترین آثار غیراقتصادی برجام که شاید این روزها هر دم بیشتر عریان و در عین حال به‌طور روزافزون انکار نمی‌شود، میزان نقش‌آفرینی منطقه‌ای و بین‌المللی ایران است: مذاکرات منجر به برجام از همان آغاز زمینه‌ای را در محیط بین‌المللی ایجاد کرد که ایران بتواند به‌عنوان بازیگر موثر پذیرفته‌شده و در منطقه خاورمیانه و غرب آسیا به همکاری با دیگر بازیگران موثر این حوزه بپردازد. البته که نقش ایران در این معادلات همواره وجود داشته و ضمنا تابعی از قدرت منطقه‌ای نظامی و نفوذ معنایی ایران در گروه‌های مایل به این کشور هم بوده‌است اما نمی‌توان انکار کرد که مناسبات تاریک و فشرده با قدرت‌های جهانی در فاصله سال‌های ۹۲ تا ۹۴، مناسبات منطقه‌ای و بین‌المللی ایران را از سطح مذکور افزایش داده بود؛ بازیگری ایران اینکه نه‌تنها با حفظ ابتکار عمل کشور به‌عنوان یک بازیگر مستقل در معادلات منطقه‌ای حفظ‌شده بود بلکه سطح آن افزایش یافته و اقتضایین موقعیت و بازیگری از سوی دیگر طرف‌ها و به‌طور کلی بازیگران عمده محیط بین‌المللی به‌عنوان بخشی از راه‌حل پذیرفته‌شده بود.

از مهم‌ترین نمونه‌های مشارکت ایران به‌عنوان عضو تأثیرگذار در معادلات سیاسی منطقه ابتکار آستانه بود که در سال‌های بعد از اجرایی شدن برجام برای صلح در سوریه به‌توسط ایران، روسیه و ترکیه شکل گرفت و از قضا موثر هم افتاد. هم‌زمان با ابتکار آستانه

نگاهی به نوسان‌های اقتصاد جهانی در آستانه ۲۰۲۳

در سال ۲۰۲۳ موضوع انرژی‌های پاک و به خصوص گاز در سر لوحه رقابت‌هاست اما نقش ایران به عنوان یکی از اصلی‌ترین دارندگان منابع انرژی همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد

در حالی که روزهای پایانی سال جاری مسیحی و آغازین سال جدید در حال سپسری شدن بوده و بخش عظیمی از مردم دنیا جشن‌های نوئل و ورورد به سال نو میلادی را پشت سر می‌گذارند، وضعیت جدید کرونا «تسنلته» و زنجیره‌های مرتبط با آن یعنی «Mars-Barry Callbaut - Hershey» و انجام‌شده و بر اساس آن مقرر است که من‌بعد شرکت سوئیسی مبلغ ۴۰۰ دلار، به‌قیمت جهانی کاکائو به‌منظور بهبود درآمد کارخانگان کاکائوکار پرداخت کند. این افزایش قیمت در مبارزه‌ای سخت و توان‌فرسا بین شرکت سوئیسی و «ویک کاکائو» متشکل از ساحل عاج و غنا صورت گرفته‌است.

در همین راستا و در چارچوب سیاست «صیانت» و اعتباری و شهرت شرکت‌های بین‌المللی صنعت هوانوردی، مطالعاتی برای بهبود چهره شرکت هوایی ایرباس متهم به تولید «C0۲» و گازهای گلخانه‌ای مضر برای آلودگی هوا از سویبمهای خطوط مسافربری خود را آغاز کرده‌است. Guillaume Faury مسوول «استراتژی هوانوردی بدون کربن» و نیز رییس شرکت شرکت ایرباس که خود نیز یک خلبان است، عهده‌دار اقدامات و ابتکاراتی برای آرایه‌تصویری از هوایبم‌های این شرکت با «کربن کمتر» شده‌تأمذعی‌شود که در آلوده‌سازی هوانقش‌چندانی ایفانمی‌کنند.

البته حوادث و رخدادهای تلخی که برای هوایبمی ایرباس‌های مدل ۳۸۰ در بخش تجاری آن اتفاق افتاده، با تلاش‌های رییس ایرباس که توأم با موفقیت نسبی هم بوده‌است، همراهی مناسب را نداشته و اگر به لطف تصمیم شرکت امارات ایرلاین برای به‌کارگیری ۱۱۴ فروند از این نوع هوایبما که در اختیار دارد، نبود، معلوم نبود که امیدهای ایرباس چه‌زمانی جلوه‌می‌کرد. بخش دیگری از چرخ صنعت غرب و اروپا که مورد توجه قرار گرفته و تصمیم به عکس‌العمل در قبال

جپانی، در نقشه دیگری از این کره خاک‌شُرکت سوئیسی «تسنلته» به‌درغم میل باطنی و محاسبات بهروری حداکثری ناچار شده‌است بابلغ ۱.۳ میلیارد فرانک سوئیس برای مقابله با معضل کار کودکان در مزارع کشت کاکائو در کشور ساحل عاج سرمایه‌گذاری کند. این سرمایه‌گذاری برای بهبود به‌سمت اتومبیل‌های برقی صورت گرفته و دولت امریکا به‌بهانه «قانون کاهش تورم» از آن حمایت و یارانه‌های بسیاری به آن اختصاص داده، در آستانه دگرگون‌سازی صنعت اتومبیل‌سازی امریکاست و در حال حاضر در چارچوب حمایت‌ها و یارانه‌های تعلقی‌یافته به‌صنعت اتومبیل‌سازی برقی در داخل خاک امریکا، حتی شرکت معظم کره‌ای هیوندایی و «Rivian» هم در ایالت جورجیا در جنوب امریکا، سیستم اکوسیستم خودرو، بر اساس تکنولوژی برقی را در حال راه‌اندازی دارند.

شرکت نفتی «توتال انرژی» فرانسه و تحت فشار سمن‌های محیط زیست این کشور و در چارچوب پاک‌سازی محیط و حرکت به‌سمت انرژی‌های پاک حر کاتری را آغاز کرده و در صدد است که به تولید هیبردروژن از منابع بیوگاز با لایسنگ‌ها‌های متصل به چاه‌های عمیق و به کمک هوای مایع «Air Liquid» بپردازد این شرکت بدون جنجال و سر و صداهای تبلیغاتی مشغول فعالیت‌های مطالعاتی و مهندسی این پروژه‌است.

توجه به ظرفیت انرژی‌گاز و تبدیل آن به منبع تأمین انرژی هر حله انتقال، نیاز به سرمایه‌گذاری و هزینه‌های سرسام‌آوری دارد. این موضوع را رییس امریکایی شرکت «Tellurian» و متخصص LNG بوده‌است، همراهی مناسب را نداشته و اگر به لطف تصمیم شرکت امارات ایرلاین برای به‌کارگیری ۱۱۴ فروند از این نوع هوایبما که در اختیار دارد، نبود، معلوم نبود که امیدهای ایرباس چه‌زمانی جلوه‌می‌کرد. بخش دیگری از چرخ صنعت غرب و اروپا که مورد توجه قرار گرفته و تصمیم به عکس‌العمل در قبال

ایده‌های مشابه توسط ترکیب‌های دیگری از بازیگران و کنشگران مطرح شدند که هیچ‌کدام به‌قدر کفایت موثر واقع نشدند. واقعیت این‌بود که این بازیگری فعال این که حتی توسط امریکا و اروپا نیز به‌نحوی پذیرفته شد و نهایتا هم محل اثر در روند صلح سوریه واقع شد به‌جز معادلات میدان ناشی از کش‌ها و نزدیکی‌های راهبردی ایران بیش از گذشته و معلول معادلات سیاسی و دیپلماتیک ناشی از مذاکرات تنگاتنگی بود که به‌عنوان نتیجه‌ای جانبی، ظرفیت بازیگری کشور را افزایش داده بود.

اتفاقا از دلایل مخالفت اساسی رقبای و خصم‌های منطقه‌ای ایران نظیر عربستان سعودی و اسرائیل برجام همین عامل نقش‌آفرینی روزافزون ایران در

کیفیت دیپلماسی به‌جز قرار دادن کشور در موقعیت برجسته در مواجهه‌های دو جانبه، ترتیباتی را موجب می‌شود که کشور موضوع بحث را در مناسبات چندجانبه و بین‌المللی در جایگاه برجسته‌تر کنشگری قرار دهد

دستگاه سیاست خارجی روابط عمومی معادلات دیگر نیست بلکه خود می‌تواند مبتکر و اتفاقا منشأ جبران‌ناپذیر است

هاژ تص به نقل از یک مقام دولت جو بایدن:

منتظر چرخش قابل توجه در مذاکرات احیای برجام باشید

مقام‌های امنیتی رژیم اسراییل بر این باورند که امکان حصول توافق هسته‌ای میان ایران و امریکا هنوز محتمل است. امانگران هستند که دولت بنیامین نتانیاهو همکاری امریکا و اسراییل در مورد ایران را به‌خطر اندازد.

به گزارش فرارو به نقل از هاژ تص، مقام‌های اسراییلی مدعی شده‌اند که رهبری ایالات‌متحده هم چنان به دنبال دستیابی به توافق هسته‌ای با ایران است و در این مسیر از حمایت نهادهای دفاعی ایالات‌متحده بر‌خوردار شده‌است. این ادعا معیار راس وزارت امور خارجه تزریق می‌شود، به‌طوری که نمایندگی صر فابا محلی برای تشریفات قیام‌بین پاکشور میزبان تبدیل می‌شود و کادر باسابقه وزارت خارجه نیز اعتماد به نفس و ابتکار خود را برای ورود به راه‌حل‌سازی در معادل بین‌المللی و گفت‌وگوهای چندجانبه در خصوص مسائل فراملی از دست خواهد داد.

ضمن آنکه باید به این نکته توجه کرد که ایران به‌طور طبیعی در بلوک‌های قومیتی، زبانی، منطقه‌ای، مذهبی و حتی بلوک‌های اقتصادی مطرح جهان واقع نشده و بنابراین همواره نیاز به تحرک برای بارگیری بیشتر در سطح دولتی و تثبیت نقش خود در معادلات بین‌المللی دارد. به‌هر حال نتیجه‌جانبی برجام برای نقش‌آفرینی بیشتر ایران در معادلات بین‌المللی و منطقه‌ای به پایان خود رسیده و این حساب خالی شده‌است. شاهد این معنا هم تلاش‌هایی است که این روزها برای انزوای ایران چه در مجامع بین‌المللی و چه در ابتکارات و گفت‌وگوها شاهدیم. به‌طوری که ایران نه‌تنها عضو تعیین‌کننده و مبتکر نیست بلکه از اساس عضویت آن تا حد ممکن توسط دیگران محدود می‌شود و این در سخنان ایمانوئل مکرون، دولت جدید آلمان و ... قابل رصد است. ضمن اینکه تحرک وزیر محترم امور خارجه و معاونان ایشان در سفرها و ملاقات‌های مؤثر و محتوایی با کشورهای ذی‌نفوذ و واجد قدرت و تأثیر منطقه‌ای و بین‌المللی در مقایسه با دوران‌های مختلف مشابه، قابل ارزیابی کنی و کیفی است. برای اجتناب از هر گونه انزوا در محیط بین‌المللی البته نمی‌توان منتظر از بین رفتن تخصص خصم‌ها، رقابت رقیبان یا تغییر ناگهانی معادلات به‌نحوی بود که موقعیت ما به‌طرف‌العینی دگرگون شود. بلکه این مهم نیاز به طرح‌ریزی و اجرای حرفه‌ای و عالمانه‌ای دارد که در اولای آن در واقعیت روی زمین و نه تحلیل‌های منفی شده باصرفاً ذهنی داشته‌باشد. دستگاه‌سیاست خارجی روابط را در اختیار داشته‌باشد. دستگاه‌سیاست خارجی روابط عمومی معادلات دیگر نیست بلکه خود می‌تواند مبتکر و اتفاقا منشأ اثر در معادلات قدرت‌آفرین برای کشور باشد. به‌هر شی‌ی که رفت، کیفیت دیپلماسی خود عنصر قدرت‌آفرین است و می‌تواند حساب ذخیره‌ای برای افزایش میزان نقش‌آفرینی بین‌المللی کشور فراهم آورد و حرکت در جهت معکوس می‌تواند به کمرنگ و بلکه حذف شدن کشور از معادلات عمده بین‌المللی منجر شود که البته خسارتی جبران‌ناپذیر است: نباید گذاشت دنیا به «زندگی بدون ایران» عادت کند.

پژوهشگر پسادکتری و مدرس در دانشگاه تهران

ملیفی قریب به ۴۰۰ میلیارد دلار سوسپید و یارانه‌را در اختیار تولیدات ساخت امریکا در حوزه جغرافیایی آن کشور قرار داده‌است.
تخلی‌ریزات برون‌نخست‌وزیر فرانسه در عکس‌العمل به سیاست و طرح امریکا در حمایت از تولیدات ایالات متحده خواستار آن شده‌است که اروپا نیز «قانون کالا‌های اروپایی خرید کنیم» را تصویب کند. او این موضوع را در سفر اخیرش به برلین و در دیدار با مقامات اروپایی مطرح کرده و باید منتظر عکس‌العمل شرکای اروپایی باشیم که یا از این پیشنهاد فرانسه پیروی می‌کنند یا نه. هنوز این اجابت تحقق نیافته‌است. چنانچه اروپایی‌ها در قبال سیاست‌های جدید امریکا برای کاهش تورم مقابل در صحنه انرژی اقدامی نکنند، با خطر افزایش ور شکستگی شرکت‌های اروپایی و به‌ویژه فرانسوی که از سپتامبر شروع شده‌است، روبرو خواهند شد. البته وزارت اقتصاد فرانسه کمیسیونی را مسوول کرده‌است که موضوع چگونگی کمک به شرکت‌های فرانسوی دچار مشکل را تحت پیگیری قرار دهد.
به‌هر حال در طلیعه سال جدید میلادی و چشم‌انداز وضعیت اقتصادی نه‌چندان روشن سال ۲۰۲۳، به‌نظر می‌رسد همچنان رقابت و نزاع بر سر منافع اقتصادی، اعم از ملی و خصوصی در دستور کار دولت‌ها و کمپانی‌های غربی قرار دارد و موضوع انرژی‌های پاک و به‌خصوص گاز در سر لوحه این رقابت‌هاست که نقش ایران به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین دارندگان منابع انرژی همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.
دیپلمات و سفیر پیشین ایران در فرانسه

مراسم تودیع و معارفه جواد ظریف و حسین امیرعبداللهیان

نباید گذاشت دنیا به «زندگی بدون ایران» عادت کند

یکی از مهم‌ترین آثار غیراقتصادی برجام افزایش میزان نقش‌آفرینی منطقه‌ای و بین‌المللی ایران است

معادلات بود. به‌طوری که اگر به گذشته برگشته و سابقه بعد از برجام مرور شود شاهد نوعی واکنش منفعلانه آنها در پاسخ به کنشگری‌ها و همکاری‌های بین‌المللی ایران خواهیم‌بود.

اجماع‌سازی و همراه کردن کشورها با‌خود از شاخص‌ترین رویکردهای موثر در پیشبرد اهداف یک کشور یا جمع در محیط بین‌المللی است و از این رو سمت که حتی کشوری مانند ایالات متحده امریکا به‌درغم قدرت هنوز با فاصله اقتصادی و نظامی و نیز حق و تو که در اختیار دارد مدام تلاش می‌کند تا منویات خود را در محیط بین‌المللی از طریق همراه کردن دیگر کشورها و اقدام برای نوعی یارگیری و در صورت امکان اجماع‌سازی بین‌المللی پیش‌ببرد و صرفا

در مقابل اما به‌جا حاشیه‌رفتن مذاکرات واقعی

اثر در معادلات قدرت‌آفرین برای کشور باشد. کیفیت دیپلماسی خود عنصر قدرت‌آفرین است و می‌تواند حساب ذخیره‌ای برای افزایش میزان نقش‌آفرینی بین‌المللی کشور فراهم آورد و حرکت در جهت معکوس می‌تواند به کمرنگ و بلکه حذف شدن کشور از معادلات عمده بین‌المللی منجر شود که البته خسارتی جبران‌ناپذیر است

0.67%	-414.30	8596.48	0.00%	2320.03	0.41%
-4.19%	-919.95	214028.28	0.00%	2796.27	07.68
			0.00%	6537.64	04.97
			0.00%	2713.34	70.74
			0.00%	6333.52	53.49
			0.00%	179.59	79.64
			0.00%	241.17	61.90
			0.00%	2530.18	83.20
			0.00%	4419.95	13.45
			0.00%	2432.24	87.08
			0.00%	5227.12	92.90

رییس تازه منصوب شده شرکت EDF انرژی فرانسه در ابتدای مسوولیتش، پرونده بسیار مشکلی را پیش‌رو دارد که باید بید آغاز مجدد بهره‌برداری از انرژی هسته‌ای یا تسریع در بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر و تأمین منابع مالی برای این پروژه‌ها، چارنانه‌یینی و انتخاب کند.

با یک نگاه عمیق‌تر به شرایط فعلی به سختی می‌توان ادعا کرد که بازار انرژی جهانی راهبر در حرکت به سمت ثبات را پیش‌رو دارد. کمیسیون اروپایی که در پرتو جنگ و تجاوز روسیه به اوکراین با شرایط سختی در محبت تأمین انرژی اروپا روبرو‌ه‌واست، طرح خود را برای مقابله با جریان مصرف بالای گاز در قاره سبز ارائه کرده که در این طرح سقف بالای ۲۷۵ بیروبروای هر مگاوات ساعت انرژی گاز تعیین شده‌است. به‌نظر کارشناسان بخش انرژی اروپا این سقف قیمت برای اقتصاد ضربه خورده‌قاره قدیم از بحران اوکراین غیر قابل اجرا و در شرایط بسیار نامساعدی از مواضع چالش‌انگیز ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپایی مطرح شده‌است. همین کارشناسان معتقدند که این نوع سیاست‌گذاری‌های اروپایی همواره مشکل‌ساز بوده بدین معنی که چه در مساله قیمت انرژی یا در موضوع چالش‌برانگیز اروپا و امریکا در قبال سیاست‌های وسیع حمایتی امریکا از صنایع بخش انرژی خود، اروپا همواره با تأخیر بسیار و به‌ندرت عکس‌العمل نشان داده‌است. در هر صورت به‌نظر می‌رسد اروپا نه‌به‌عنوان یک مجموعه منسجم، بلکه در ظرفیت کشورهای عضو و تا رسیدن به یک معرعه واحد جمعی، در صدد یافتن پاسخ مناسبی به قانون معروف کاهش تورم در امریکاست که